

Na osnovu člana IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 49. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 29. decembra 2004. godine i 36. sjednici Doma naroda, održanoj 29. decembra 2004. godine, usvojila je

ZAKON
O AKCIZAMA U BOSNI I HERCEGOVINI
I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

- (1) Ovim zakonom uređuje se oporezivanje prometa određenih vrsta proizvoda (u daljem tekstu: akcizni proizvodi) posebnim oblikom poreza - akcizom, na teritoriji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH).
- (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na putarinu.

Član 2.

- (1) Prihodi po osnovu akciza uplaćuju se na Jedinствeni račun Uprave za indirektno oporezivanje (u dalnjem tekstu: Uprava), a njihova raspodjela vrši se u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH" broj 55/04).

Član 3.

- (1) U smislu ovog zakona:

"Pravno lice" - znači svako pravno lice koje je, u skladu sa važećim propisima, registrovano kod nadležnog suda za proizvodnju, uvoz ili promet akciznih proizvoda iz člana 4. ovog zakona;

"Preduzetnik" - znači svako fizičko lice koje je kod nadležnog organa registrovano za proizvodnju ili promet akciznih proizvoda iz člana 4. ovog zakona;

"Građanin" - znači svaki pojedinac, stanovnik Bosne i Hercegovine.

"Uprava" - označava Upravu za indirektno oporezivanje;

"Upravni odbor" - označava Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje BiH.

II - PREDMET OPOREZIVANJA

Član 4.

- (1) Predmet oporezivanja je promet akciznih proizvoda.
- (2) Akciznim proizvodima smatraju se:
 1. derivati nafte;
 2. duhanske prerađevine;
 3. bezalkoholna pića;
 4. alkohol i alkoholna pića;
 5. pivo i vino
 6. kahva (sirova, pržena, mljevena i ekstrakti kahve);

III - NASTANAK OBAVEZE OBRAČUNAVANJA AKCIZE

Član 5.

- (1) Obaveza obračunavanja akcize po osnovu prometa akciznih proizvoda nastaje:

1. u trenutku izdavanja računa o prodaji, odnosno u trenutku isporuke proizvoda drugom licu ako je isporuka obavljena prije izdavanja računa;
2. u trenutku carinjenja pri uvozu akciznih proizvoda i isporuke akciznih proizvoda u slobodne carinske zone i specijalizovana skladišta.

- (2) Obaveza obračunavanja akcize nastaje i u trenutku:

1. utvrđivanja manjka, koji se ne može pravdati višom silom;
2. rashodovanja (kalo, rastur, kvar i lom), iznad količine određene aktom Upravnog odbora koji će se zasnivati na opštim trgovinskim uzansama;
3. sopstvene potrošnje akciznih proizvoda.

- (3) Za duhanske prerađevine, porezna obaveza nastaje podnošenjem zahtjeva za štampanjem poreznih markica.

- (4) Za alkoholna pića porezna obaveza nastaje preuzimanjem kontrolnih markica.

IV - POREZNI OBVEZNIK

Član 6.

- (1) Porezni obveznik je pravno lice i preduzetnik koji akcizne proizvode iz člana 4. stavi u promet u smislu člana 5. ovog zakona.
- (2) Pravno lice ili preduzetnik, koji nabavi alkoholna pića i vino neposredno od građanina - proizvođača, smatra se Poreznim obveznikom u smislu ovog zakona.
- (3) Porezni obveznik dužan je da, prije početka obavljanja djelatnosti iz koje proističe porezna obaveza, prijavi poreskom organu mjesto obavljanja djelatnosti.

V- POREZNA OSNOVICA

Član 7.

- (1) Porezna osnovica određena je:
1. količinom, za akcizne proizvode za koje se akciza plaća po mjernoj jedinici;
 2. maloprodajnom cijenom u koju nije uračunat porez na dodatu vrijednost (u daljem tekstu: PDV) a do njegovog uvođenja porez na promet proizvoda za duhanske preradevine.
- (2) Porezna osnovica u slučaju prometa iz člana 5. stav 2. određena je količinom manjka koji ne može da se pravda višom silom, količinom rashodovanja (kalo, rastur, kvar i lom) iznad količine određene aktom Upravnog odbora.

VI -POREZNE STOPE

Član 8.

- (1) Akciza se plaća u apsolutnom iznosu po mjernoj jedinici ili po proporcionalnoj stopi.

Član 9.

- (1) Na promet derivata nafte akciza se plaća po litru, i to na:
1. petrolej 0,30 KM;
 2. dizel-gorivo 0,30 KM;
 3. ulje za loženje ekstra lako (ES) i lako specijalno (LS) 0,30 KM;
 4. motorni benzin - bezolovni 0,35 KM;
 5. motorni benzin 0,40 KM.
- (2) Na promet derivata nafte iz stava 1. tač. 2, 4. i 5. ovog člana plaća se putarina po litru u iznosu od 0.15 KM.

Član 10.

- (1) Na promet sljedećih akciznih proizvoda akciza se plaća po litri i to:
1. bezalkoholna pića 0.10 KM;
 2. pivo 0.20 KM;
 3. vino 0.25 KM.
- (2) Bezalkoholnim pićima, u smislu ovog zakona, ne smatraju se prirodni sokovi bez konzervansa i prirodne mineralne, gazirane i negazirane vode.

Član 11.

- (1) Na promet alkohola i alkoholnih pića akciza se plaća po litri apsolutnog alkohola, i to:
1. alkoholna pića 15 KM;
 2. etil-alkohol 15 KM.

Član 12.

- (1) Ako se pića iz čl. 10. i 11. ovog zakona stavljaju u promet u pakovanju većem ili manjem od jednog litra, akciza se plaća srazmjerno količini u pakovanju.

Član 13.

- (1) Na promet kahve akciza se plaća po kilogramu, i to za:
1. sirovu kahvu 1,00 KM;

2. prženu i mljevenu kahvu 2,50 KM;
3. ekstrakt kahve, pržene ljsupe i opne 3,50 KM.

(2) Ako se kahva stavlja u promet u pakovanjima većim ili manjim od jednog kilograma, akciza se plaća srazmjerno količini u pakovanju.

Član 14.

(1) Na promet duvanskih prerađevina akciza se plaća po stopi od 49% na osnovicu utvrđenu u skladu s članom 7. tačka 2. ovog zakona.

Član 15.

(1) Proizvođač, odnosno uvoznik dužan je da na etiketi i drugom dokumentu koji prati akcizne proizvode označi sirovinski sastav, vrstu, kvalitet i druga svojstva akciznih proizvoda bitna za utvrđivanje porezne obaveze, te da u fakturi navede nominalni iznos i mjernu jedinicu, odnosno stopu po kojoj se obračunava i plaća akciza kao i iznos porezne obaveze.

(2) U slučaju da su akcizni proizvodi proizvedeni od dva ili više različitih materijala, smatra se da su izrađeni od onog materijala koji je u njima pretežno sadržan po vrijednosti u odnosu na ukupnu vrijednost akciznih proizvoda.

Član 16.

(1) Obveznik akcize na akcizne proizvode iz člana 4. stav 2. tač. 1, 3, 4. i 5. ovog zakona dužan je o svom trošku da nabavi i ugradi mjerne instrumente, instalacije, brojače utoka i istoka i druge uređaje potrebne za mjerenje akciznih proizvoda, uz potvrdu nadležnog organa za metrologiju da navedeni uređaji odgovaraju mjernim zahtjevima.

(2) Uprava će da plombira uređaje iz stava 1. ovog člana, a popravak i zamjena uređaja mogu da se obavljaju isključivo uz ovlaštenje predstavnika poreznog organa.

VII - OSLOBAĐANJE OD AKCIZE

Član 17.

(1) Akciza se ne plaća na:

1. akcizne proizvode koje se izvoze;
2. akcizne proizvode koje se pod nadzorom poreznog organa uništavaju ili čine neupotrebljivim za korištenje.

(2) Odredbe stava 1. tačka 1. ovog člana ne odnose se na akcizne proizvode koji se, u skladu sa posebnim propisima, prodaju u specijalizovanim skladištima i slobodnim carinskim zonama.

VIII - PLAĆANJE AKCIZE

Član 18.

(1) Obračunatu akcizu iz člana 5. Porezni obaveznik dužan je da uplati u rokovima propisanim ovim zakonom.

(2) U slučajevima iz člana 5. stav (1) tačka 1, porezni obaveznik dužan je da plati akcizu u roku od pet dana po isteku nedjelje u kojoj je obavljen promet na vrijednost prodanih akciznih proizvoda.

(3) U slučajevima iz člana 5. stav 1. tačka 2. ovog zakona, porezni obaveznik dužan je da plati akcizu u roku za plaćanje carine i drugih uvoznih dažbina;

(4) U slučajevima iz člana 5. stav 2. ovog zakona, porezni obaveznik dužan je da plati akcizu u trenutku obračuna;

(5) Za duhanske prerađevine, obaveza plaćanja obračunate akcize nastaje u trenutku preuzimanja poreznih markica;

(6) Za alkoholna pića obaveza plaćanja obračunate akcize nastaje po preuzimanju kontrolnih markica;

(7) Za etil-alkohol obavezno se polaže garancija banke koju prihvati Uprava na iznos obračunate akcize, a koja se oslobađa preuzimanjem kontrolnih markica za akcizni proizvod za koji je etil-alkohol korišten kao reprodukcioni materijal.

Član 19.

- (1) Na iznos akcize koja nije plaćena u zakonom propisanom roku i na propisani račun plaća se kamata u visini od 0.06% dnevno.
- (2) Od poreznog obaveznika koji akcizu nije uplatio u propisanom roku i na propisani račun naplata će da se izvrši prinudnim putem.
- (3) Nadležna porezna uprava postupak prinudne naplate sprovodi izdavanjem naloga za prisilnu naplatu putem prenosa sredstava sa računa poreznog obaveznika na odgovarajući račun za uplatu poreza.
- (4) Ako na način iz stava 2. ovog člana ne može u potpunosti da se naplati porezna obaveza, nadležna porezna uprava donosi rješenje o prisilnoj naplati poreza iz cjelokupne imovine poreznog obaveznika.
- (5) Troškovi prisilne naplate padaju na teret poreznog obaveznika.

IX - POREZNE EVIDENCIJE

Član 20.

- (1) Porezni obaveznik dužan je da sačini:
 1. mjesečni obračun porezne obaveze i dostavi ga poreskom organu najkasnije do desetog dana u mjesecu za prethodni mjesec;
 2. godišnji obračun porezne obaveze i dostavi ga poreskom organu najkasnije do 10. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Član 21.

- (1) Porezni obaveznik koji akcizne proizvode proizvede, uveze i/ili na drugi način izvrši promet u smislu člana 5, dužan je da vodi dnevnu evidenciju o njihovoj proizvodnji, uvozu, nabavci, prometu i stanju.
- (2) Porezni obaveznik dužan je da sačini vanknjigovodstvenu evidenciju koja treba da sadrži podatke, koji nisu sadržani u knjigovodstvu, a koji se odnose na porezne osnovice i porezne stope na osnovu kojih je izvršen obračun i plaćanje akcize.

Član 22.

- (1) Porezni obaveznik dužan je da, prilikom sačinjavanja godišnjeg obračuna porezne obaveze, izvrši popis zaliha akciznih proizvoda i repromaterijala na dan 31. decembra godine za koju sačinjava obračun.

X - POREZNE I KONTROLNE MARKICE

Član 23.

- (1) Duhanske prerađevine u prometu u BiH moraju da budu označene poreznim markicama. Oblik, sadržinu i zaštitu Poreznih markica, proceduru štampanja, čuvanja i postupanja propisaće Upravni odbor posebnim aktom.
- (2) Alkoholna pića i vino, koji su u prometu u BiH, moraju da budu označeni kontrolnim markicama. Oblik, sadržinu i zaštitu kontrolnih markica, proceduru štampanja, čuvanja i postupanja propisaće Upravni odbor posebnim aktom.
- (3) Izuzetno od odredbi stava 2. ovog člana, alkoholna pića koja sadrže do 5% alkohola mogu da se stavljaju u promet bez kontrolnih markica.
- (4) Porezne i kontrolne markice izdaje Uprava na zahtjev poreznog obaveznika.
- (5) Maloprodajne cijene duvanskih prerađevina, porezni obaveznik mora da prijavi Upravi prije njihovog stavljanja u promet.
- (6) Za duhanske prerađevine, alkoholna pića i vino porezni obaveznik dužan je da nalijepi porezne, odnosno kontrolne markice, na pakovanju namijenjenom za prodaju na malo, na način koji sprečava korištenje sadržaja bez oštećenja porezne, odnosno kontrolne markice (ispod celofanskog ili drugog omota kojim je obložena akcizna roba i sl.).
- (7) Duhanske prerađevine, alkoholna pića i vino bez poreznih, odnosno kontrolnih markica smatraju se akciznim proizvodima na koje nije obračunata akciza, izuzev alkoholnih pića iz stava 3. ovog člana.

(8) Duhanske preradevine, alkoholna pića i vino koji se izvoze, osim onih koji se prodaju u slobodnim carinskim prodavnicama, specijalizovanim skladištima i u slobodnim zonama, ne moraju da budu obilježeni Poreznim, odnosno kontrolnim markicama, ali na ambalaži ili na posebnoj markici moraju da imaju utisnute riječi: "samo za izvoz" ili na engleskom jeziku: "for export only".

XI - KONTROLA OBRAČUNAVANJA I PLAĆANJA AKCIZA

Član 24.

- (1) Kontrolu obračuna i uplate akcize vrši Uprava.
- (2) Ako Uprava kontrolom utvrdi da porezni obveznik nije obračunao, nije tačno obračunao i/ili platio akcizu, donijeće rješenje o utvrđivanju porezne obaveze i naložiti uplatu.
- (3) Ako se u toku kontrole utvrdi da poslovne knjige nisu vođene ili nisu vođene uredno, Uprava će da utvrdi poresku obavezu na osnovu raspoloživih podataka. Ako takvi podaci ne postoje, odnosno nisu dostupni, utvrđivanje porezne obaveze izvršiće upoređivanjem sa drugim obveznikom koji obavlja istu ili sličnu djelatnost pod istim ili približno istim uslovima.

XII -PRAVNA SREDSTVA

Član 25.

- (1) Protiv rješenja iz člana 24. st. 2. i 3. ovog zakona porezni obveznik ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.
- (2) Žalba se podnosi direktoru Uprave putem organa nadležne porezne uprave koji je donio prvostepeno rješenje.
- (3) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

XIII - POVRAT POREZA

Član 26.

- (1) Porezni obveznik koji izvozi akcizne proizvode za koje je prethodno plaćena akciza ima pravo na povrat uplaćenog iznosa.
- (2) Porezni obveznik iz stava 1. ovog člana podnosi zahtjev za povrat uplaćene akcize Upravi.
- (3) Porezni obveznik koji je prethodno uplatio akcizu, koju nije bio dužan da plati, ima pravo na povrat iznosa uplaćenog po osnovi akcize, kamate, troškova prinudne naplate i/ili novčane kazne, ako akcizu nije obračunao i naplatio od drugog lica.

XIV - KAZNENE ODREDBE

Član 27.

- (1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice i preduzetnik ako:
 1. ne obračuna ili netačno obračuna akcizu (član 5.);
 2. ne prijavi mjesto obavljanja djelatnosti (član 6. stav 3);
 3. se na dokumentu koji prati akcizni proizvod ili na akciznom proizvodu ne nalaze podaci o sirovinskom sastavu, vrsti, kvalitetu i drugim svojstvima bitnim za utvrđivanje porezne obaveze ili ako su ti podaci netačni ili ako faktura ne sadrži propisane podatke (član 15.);
 4. ne ugradi mjerne instrumente i uređaje ili ne pribavi potvrdu nadležnog organa za metrologiju (član 16.);
 5. akcizu ne plati na propisani račun ili je ne plati u propisanom roku (član 2. i član 18.);
 6. ne vodi propisane evidencije (čl. 20.i 21.)
 7. ne izvrši popis zaliha akciznih proizvoda i repromaterijala (član 22.);

8. ne prijavi maloprodajne cijene duvanskih prerađevina Upravi prije puštanja u promet ili ako ih prodaje po višim ili nižim cijenama od prijavljenih (član 23. stav 5.);
9. duhanske prerađevine i alkoholna pića stavi u promet a da pojedinačno svaki akcizni proizvod nije obilježen poreskom, odnosno kontrolnom markicom, izuzev alkoholnih pića do 5% alkohola (član 23.);
- (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno fizičko lice zaposleno u pravnom licu novčanom kaznom od 1.000 KM do 10.000 KM.
- (3) Akcizni proizvodi zatečeni u prometu bez nalijepljenih poreznih, odnosno kontrolnih markica, izuzev alkoholnih pića do 5% alkohola, biće oduzeti i uništeni pod nadzorom Uprave.

XV - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28.

- (1) Upravni odbor će, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propise o načinu obračunavanja i plaćanju akcize, sadržini i načinu vođenja evidencija, sačinjavanju i dostavljanju mjesečnih i godišnjih izvještaja.
- (2) Upravni odbor će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti:
 1. propise o ugradnji mjernih instrumenata i ovlaštenjima Uprave iz člana 16. ovog zakona;
 2. propise o štampanju i izdavanju Poreznih i kontrolnih markica.
- (3) U periodu dok, u rokovima predviđenim u stavovima (1) i (2) ovog člana, Upravni odbor ne usvoji potpune propise za primjenu ovog zakona, a s ciljem postizanja osiguranja stabilnosti javnih prihoda i najpovoljnijeg tretmana poreznih obveznika, Upravni odbor može, u situacijama koje nisu potpuno ili prikladno riješene privremenim propisima za primjenu ovog zakona, odabrati da primijeni na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine odgovarajuće propise ili dijelove tih propisa, koji su bili ranije na snazi u Federaciji BiH, Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu.
- (4) U slučaju iz stava 3. ovog člana, Upravni odbor mora da izda odgovarajuće instrukcije, Upravi i poreznim upravama Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta.

Član 29.

- (1) Do uvođenja jedinstvene porezne i kontrolne markice, a najkasnije do 30. juna 2005. godine, duhanske prerađevine i alkoholna pića mogu da se stavljaju u promet označeni postojećim poreznim i kontrolnim markicama.
- (2) Porezni obveznici akcize na duhanske prerađevine i pravna lica i preduzetnici koji se bave prometom duvanskih prerađevina dužni su da popišu zalihe duvanskih prerađevina na dan početka primjene ovog zakona i zapisnik dostave poreznim upravama entiteta i Distrikta u roku od sedam dana od dana početka primjene ovog zakona, osim ako drugačije ne odluči Upravni odbor.
- (3) Porezni obveznici akcize na duhanske prerađevine dužni su da prijave nove maloprodajne cijene Poreskoj upravi entiteta i Distrikta prema svom sjedištu i Upravi, u roku od sedam dana od dana izvršenog popisa, osim ako drugačije ne odluči Upravni odbor.

Član 30.

- (1) Porezni obveznici te pravna lica i preduzetnici, koji se bave prometom duvanskih prerađevina, dužni su na zatečene zalihe utvrđene zapisnikom iz člana 29. stav 2. ovog zakona da obračunaju razliku akcize na novu poresku osnovicu koju čini nova maloprodajna cijena umanjena za porez na promet proizvoda i već plaćene akcize.

(2) Porezni obveznici, pravna lica i preduzetnici dužni su da prodaju duhanske preradevine po novim maloprodajnim cijenama, koje moraju da budu istaknute na vidnom mjestu maloprodajnog objekta.

Član 31.

(1) Ovlašćuju se entitetska ministarstva finansija i porezna uprava Distrikta da obezbijede kontinuirano štampanje postojećih Poreznih i kontrolnih markica do roka iz člana 29. stav 1. ovog zakona.

Član 32.

(1) Izuzetno od odredbi člana 24. ovog zakona, kontrolu obračuna i naplate akciza čiji je obveznik proizvođač vrše porezne uprave entiteta i Distrikta.

(2) Uprava će da preuzme kontrolu obračuna i naplate akciza iz stava 1. ovog člana najkasnije do 30. juna 2005. godine u skladu s članom 25. stav 2. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03 i 52/04).

Član 33.

(1) Danom početka primjene ovog zakona prestaju da važe:

u Federaciji BiH

Zakon o posebnom porezu na pivo ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95, 51/99 52/01 i 37/03);

Zakon o posebnom porezu na alkohol ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95, 51/99 52/01 i 37/03);

Zakon o posebnom porezu na kahvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95, 51/99 52/01 i 37/03);

Zakon o posebnom porezu na bezalkoholna pića ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95, 51/99 52/01, 37/03 i 39/04);

Zakon o posebnom porezu na naftu i naftne derivate (" Službene novine Federacije BiH", br. 6/95, 27/98, 41/98, 51/99, 29/02 i 37/03);

Zakon o posebnom porezu na duhanske proizvode ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95, 13/00 i 52/01); i

Odluka o visini naknade za puteve ("Službene novine Federacije BiH", br. 57/02 i 37/03).

u Republici Srpskoj

Zakon o akcizama i porezu na promet ("Službeni glasnik RS", br. 25/02, 30/02, 60/03 i 96/03); i

Članovi 2a. i 2b. Zakona o posebnim republičkim taksama ("Službeni glasnik RS", broj 8/94, 29/00, 18/01, 22/01 i 60-II. dio/03).

u Brčko Distriktu BiH

Zakon o akcizama ("Službeni glasnik Brčko Distrikta", br. 2/02 i 16/03); i

Zakon o naknadi za puteve iz maloprodajne cijene naftnih derivata ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", br. 2/03 i 16/03).

Član 34.

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivaće se od 1. januara 2005. godine.